

Uuno Pore

Uudestisyntyminen

Ilmestynyt alunperin 1945

2014

Kileiasua on uudistettu sisältöön puuttumatta.

www.teosofia.net
e-kirjat

Uudestisyntyminen

Ellei ole ollut mitään todellisia uskonnollisia kokemuksia tai ellei etukäteen ole asiasta sattunut mitään kuulemaan, voi helposti jäädä vailla erityistä huomiota Johanneksen evankeliumin III luku. – Siinähan kerrotaan, kuinka Nikodemus, joka oli Jeesuksen sanojen mukaan Israelin kansan opettajia (voisimme ehkä verrata häntä aikamme papeista tai teologeista parhaisiin), tulee Jeesuksen luo yöllä ja alkaa kysellä, miten ihminen saavuttaisi Jumalan Valtakunnan. Ja Jeesus vastaa hänelle mm.: ”Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos ei ihminen synny uudesti, ei hän voi nähdä Jumalan valtakuntaa.” Nikodemus persoonallisuudessa elävänä ihmisenä ei heti käsitä, mistä on kysymys: ”Kuinka voi ihminen vanhana syntyä? Eihän hän saata jälleen mennä äitinsä kohtuun ja syntyä?” Ja uudelleen toistaa Jeesus vaatimuksen: ”Totisesti, totisesti sanon sinulle: jos ei ihminen synny vedestä ja hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan.” Ja hän jatkaa vielä: ”Ei kukaan ole noussut taivaaseen muu kuin se, joka taivaasta tuli alas, Ihmisen Poika, joka on taivaassa. – Ja niin kuin Mooses ylensi käärmeen erämaassa, samoin on Ihmisen Poika ylennettävä.”

Monelta itseään kristityksi nimittävältä on jäänyt huomaamatta tämä luku. Ihmiset eivät ole osanneet panna sille sitä arvoa, joka sille kuuluu, sillä ellei ymmärrä uudestisyntymistä, ei epäilemättä vielä tiedä todellisesta kristinuskosta oikeastaan mitään.

Aikain viisaus, kaikki suuret maailman uskonnot opettavat, että tämän ilmenneen maailmankaikkeuden, tämän näkyvän maailman takana on Jumala, kosminen tajunta, Kristus, millä eri nimillä sitä sitten onkin nimitetty. Edelleen uskonnot opettavat, että ihminen sisimmältä luonnoltaan on syntyisin tuosta Jumalasta, että hänen henkensä on samaa olemusta kuin Jumala. Myös ovat viisaat aina sanoneet, että ihminen, paitsi, että hän on jumalsyntyineen sisimmältään, on näkyvältä olemukseltaan ei-jumalallinen eli persoonallinen olento.

Me ihmisethän elämme yleensä persoonallisuudessamme Pekkoina ja Maijoina emmekä ilman muuta tunne olevamme yhtä Jumalan, Kristuksen, kanssa. Kaukana siitä. – Mutta jonkinlaisen kuvan tästä jumalallisesta puolestamme saamme, kun ajattelemme ns. omaatuntoamme. Sen voi sanoa olevan meidän sisimmän olemuksemme, kuolemattoman minämme jumalallinen ääni. Jokainen meistä kokemuksesta tietää, että omatunto saattaa herkyä sitä enemmän, mitä tarkemmin sen ääntä koettaa seurata. Ja onpa meillä esimerkkejä siitä, kuinka tuo omantunnon herkistyminen monessa tapauksessa on voinut mennä hyvinkin pitkälle. Se voi viedä jotkut – meidän mielestämme – aivan epäkäytännöllisyyteen saakka, kokonaan unohtamaan itsensä: esimerkiksi jakamaan kaiken omaisuutensa köyhille tai uhraamaan henkensä toista pelastaakseen. Me tavalliset ihmiset siis voimme aivan kokemuksesta tietää, että ihmisessä on, paitsi tätä tavallista persoonallista olemusta, joka kaikin tavoin itsekkäästi pitää puoliaan, myös merkittävä, epäitsekkäs olemuspuoli, jossain tajunnan syvyyksissä, joka sanelee aivan toisenlaisia ohjeita. Se kehottaa meitä tulemaan hyväntekijöiksi, kieltämään itsemme ja oman mukavuutemme toisten hyväksi.

Tämä ihmisen sisässä oleva omantunnon ääni on se Ihmisen Poika, joka Jeesuksen sanojen mukaan on ylennettävä. Sille on alistettava persoonallinen olemuksemme, sillä persoonallisuutemme on ”liha”, ”lihasta syntynyt”, eikä se voi päästä Taivasten Valtakuntaan. Vain Ihmisen Poika, ihmisen sisin salaisuus, joka aikojen aamulla taivaasta tuli alas, voi nousta takaisin syntymäkohtiinsa. Se on se Kristus, joka on meidän sydämemme ovella, kolkuttaa ja anoo sisäänpääsyä.

Ei Jumalan valtakuntaan herääminen ole niin harvinaisen tapahtuma, kuin mitä yleensä olemme tottuneet ajattelemaan. Kristikunnassa on totuttu pitämään Paavalin heräämistä Damaskoksen tiellä jonakin erikoisena armonosoituksena Jeesus Kristuksen puolelta, joka ei sen jälkeen ole toistunut. Mutta monet

monituiset kerrat on tuo kokemus tehty sen jälkeen sekä kristikunnassa että muidenkin uskontojen piirissä, sillä kaikkia ihmisiä on Kristus yhtä lähellä. Monella ihmisellä on ollut damaskos-kokemuksensa. Kiintoisaa on lukea esimerkiksi tunnetun amerikkalaisen psykologin William Jamesin kirjaa ”Uskonnollinen kokemus moninaisuudessaan”, jossa on kerrottu useita sellaisia tapauksia, jolloin tuo kokemus on sattunut nykyaikaisille ihmisille.

Jeesus puhui kansalle vertauksissa Taivasten Valtakunnasta, ja Ruusu Ristin perustaja-johtaja Pekka Ervast sanoi kristinuskon ymmärtämisen alkavan Jeesuksen vertauksien käsittämässä. Kansaan kuuluvat kaikki ne, jotka eivät vielä ole Valtakunnan piirissä. Siis mekin olemme kansaa hänen opetustensa kannalta, ja ensimmäinen tehtävämme on ratkaista vertauksen henki ja ottaa niiden ilmaiseva askel. Koettakaamme siis päästä vertausten henkeen.

Muistamme vertauksen kauppiaasta, jolla oli paljon rikkauksia: kauppias näki kalliin helmen ja meni ja möi kaiken, mitä hänellä oli voidakseen ostaa sen helmen. Niin meilläkin jokaisella persoonallisena ihmisenä on kaikenlaisia ominaisuuksia, henkisiä rikkauksia, kenties rikkauksia sanan tavallisessa mielessä. Ne kaikki on meidän hengessä luovutettava – ehkei aina ulkonaisesti – voidaksemme saada omaksemme ikuisen elämän ihmeellisen helmen. Kaikki kykymme on alistettava Taivasten Valtakunnan – eli ihmiskunnan palvelukseen, sillä ”minkä te olette tehneet yhdelle näistä pienimmistä, sen te olette tehneet minulle.”

Eräässä toisessa vertauksessa kerrotaan Taivasten Valtakunnan olevan sinapin siemenen kaltainen. Se on pienin kaikista siemenistä, mutta siitä saattaa kasvaa puu, jonka oksille taivaan linnut tulevat rakentamaan pesänsä. Meidänkin sielussamme on kaikenlaisia siemeniä, mahdollisuuksia eri elämän aloille, erilaisiin elämäntehtäviin. Ja aivan pieni on meissä kaikissa ikuisen elämän siemen. Ihmisen Pojan ääni kuuluu meissä vielä heikosti. Harvoin me päästämme hengen sinapin siemenen juurtumaan ja kasvamaan, mutta jos me sen annamme varttua, se täyttää lopulta meidän koko olemuksemme.

Persoonallisuutemme itsekäänä olentona lakkaa olemasta. Jäljelle jää vain ”sinapin siemenestä” kasvanut suuri puu, meissä hallitsee Ihmisen Poika.

Tällaisina persoonallisina ihmisinä olemme Taivasten Valtakunnan kannalta myös kuin pelto, johon on kylvetty henkisen elämän vehnänsiemeniä. Meidän on persoonallisina ihmisinä eläydyttävä siihen tunnelmaan, että olemme vain pelto, jonka tehtävä on kasvattaa hengen elämän vehnä. Niin kuin pelto sinänsä ei ole mikään tarkoitus, niin emme mekään ole olemassa itseämme varten, vaan sitä varten, että me tekisimme korkeamman minämme, Ihmisen Pojan, kykeneväksi astumaan tietoisena Jumalan Valtakuntaan.

Näin puhuvat vertaukset suggestiivisesti tajunnallemme. Koettakaamme nyt vähän filosofisemmin ymmärtää uudestisyntymisen edellytyksiä, niin kuin ne on esitetty Uudessa Testamentissa ja niin kuin tuon kokemuksen tehneet ymmärtävät ne.

Yksinkertainen ja täsmällinen on neuvo, joka annetaan Uudessa Testamentissa ihmisille elämänohjeeksi: ”Etsikää ensin Jumalan Valtakuntaa ja hänen vanhurskauttaan, niin kaikki muukin teille sen ohessa annetaan.” Kuinka moni on ottanut tämän lauseen käytännölliseksi elämänohjeekseen, kuka uskaltanut toimia sen mukaisesti? Sillä mitä se merkitsee? Aivan selvästi sitä, ettei ihmisen ensi sijassa pitäisi huolehtia jokapäiväisestä elämästään, syömisestään, juomisestaan, pukeutumisestaan, yhteiskunnallisesta asemastaan, viroistaan, toimistaan. Tavallisestihan ihminen päättelee järjessään: tuo ja tuo on minun elämäntehtäväni: minä tahdon tulla kirjailijaksi, minä valtiomieheksi, minä säveltäjäksi, minä näyttelijäksi – minä äidiksi. Harva ihminen sanoo: ”Tahdon ensin etsiä Jumalan Valtakuntaa ja sen löytää. Sen jälkeen varmaan löydän itsestään minulle kuuluvan elämäntyönkin.” Kuinka moni meistä on niin sanonut? – Onko siis ihme, ettemme ole löytäneet? – Vanhemmilla ihmisillä, kun he tulevat totuudenetsijöiksi, on jo tavallisesti joku virka tai työ yhteiskunnassa – tai vaikkapa vain perhe.

Tavallisesti he eivät enää osaa niin kokonaisvaltaisesti etsiä Jumalaa, että asettaisivat Hänet ensi sijalle. He luonnollisesti ymmärtävät tehtäväkseen ensin täyttää maalliset velvollisuutensa hyvin – eikä kukaan voi heitä sitä moittia. Mutta toisinkin voisi olla. Eihän toki vaadita, että olisi laiminlyötävä maalliset velvollisuudet, mutta kuitenkin olisi osattava asettaa Jumalan etsiminen ensi sijalle. – Voi olla niin, että vanhemmilla ihmisillä on enemmän vaikeuksia kuin nuorilla, jotka vielä ovat vapaat.

Tämä kehoitus Jumalan valtakunnan etsimiseen ennen muita arvoja ei ole mikään sentimentaalinen huokaus tai hurskas toivomus, vaan se on käytännöllinen neuvo ihmisille, jotka tahtovat löytää elämässä jotakin todellista. Ensin on saavutettava Taivasten Valtakunnan kansalaisuus, vasta sitten henkisessä mielessä voi tulla kysymyksen elämäntehtävän saaminen ja suorittaminen.

Varsinkin siis nuorille, jotka vielä eivät ole ottaneet päälleen uusia karmallisia sitoumuksia tässä elämässä, kuuluu tämä ohje: ”Etsikää ensin Jumalan Valtakuntaa... – Se on ennen kaikkea heidän ensimmäinen velvollisuutensa. Älkööt he uusia sitoumuksia tehkö, ennen kuin he ovat Valtakunnan löytäneet – ja älkööt myös vanhemmat heitä siinä estäkö.

”Etsikää, niin te löydätte, anokaa, niin teille annetaan, kolkuttakaa, niin teille avataan”, lupaa Jeesus. Ihmisen on etsittävä Jumalan Valtakuntaa koko sielullaan ja koko mielellään, muuten se ei tule. Jokapäiväisessäkin elämässä ihminen saa yleensä sitä, mitä hän etsii, jos hän vain kyllin innokkaasti ja hartaasti jaksaa etsiä. Jos me etsimme maallista menestystä, rikkautta, kunniaa ja asemaa, emme me suinkaan sillä saa – Jumalan Valtakuntaa.

Minkälaisia vaatimuksia asettaa Jumalan löytäminen meille persoonallisina ihmisinä? Ei se vaadi meiltä mitään niin merkillistä ja yliluonnollista täydellisyyttä. Jos ajattelemme Jeesuksen syntymää vertauskuvana, muistamme, että hän syntyi tallissa. Ja tallissahan on vielä eläimiäkin. Mutta huomatkamme toiselta puolen, että tallissa on kotieläimiä. Talli ei sentään ole sirkus, jossa on tiikereitä,

käärmeitä ja leijonia. – Riittää, kun ihmisen sielu on edes kuin talli – ei saa siellä sentään olla enää intohimojen eikä vihan petoeläimiä. Siis sellaisessa ihmisessä Kristus voi syntyä, joka niin hallitsee alemman luontonsa ominaisuudet, että ne ovat alistetut kohtuuden ja järjen hallinnan karsinoidiin. Siis tavallinen hyvä ihminen.

Mutta mikä on sitten se tärkein ominaisuus, jonka on ihmisielussa oltava, ennen kuin voi lähestyä uudestisyntymisen mysteeriota? Se, että ihminen persoonallisessa tajunnassaan – aivan Maijana tai Paavona – osaa sanoa: ”Sinun tahtosi tapahtukoon isä, eikä minun.” Siinä on taivasten Valtakunnan portin avain. Kun ymmärtää tämän täysin ja osaa soveltaa käytäntöön, on kypsä astumaan uuteen ihmeelliseen Valtakunnan elämään. Näin yksinkertainen ohje kuitenkin vaatii selityksiä ja selityksien selityksiä.

Uudestisyntyminen, se kokemus, jossa ihminen ensi kerran kokee Jumalaa sisässään, on selvä tapahtuma, ajassa selvästi määriteltävissä. Siinä ihminen elävällä tavalla tulee tietoiseksi sisässään olevasta Jumalasta – ei enää sellaisella epämääräisellä tavalla kuin miten me kuulemme omantunnon äänten, vaan niin, että hän äkkiä huomaa sisässään asuvan toisen olennon, paljon viisaamman, paljon merkillisemmän kuin tämä näkyväinen persoonallinen minä.

Sitä ennen on kuitenkin ihmisen täytynyt taistella ”Jaakopin paininsa” Jumalansa kanssa. Hänen on täytynyt vaatia Jumalalta, että hän ilmaisisi itsensä. – Hyvä näytelmä on parempi kuin 10 saarnaa. – Kansallisteatterissa näyteltiin vuosia sitten merkillistä näytelmää ”Päävoittoa”, jossa päähenkilö Sheppey kokee uudestisyntymisen taisteltuaan taistelunsa Jumalansa kanssa. Sheppey on joutunut toimittamaan vankilaan erään miehen, jonka hän on tavannut varastamasta. Tämä tapahtuma jää vaivaamaan häntä, ja hän kyselee toisilta ja itseltään: teinkö minä oikein, oliko oikein, että tuon miehen saatoin vankilaan. Ja yhä voimakkaammin omatunto häntä soimaa, kun hän kuulee, että mies oli tehnyt varkauden nälän pakottamana. – Tämän kysymyksen pohtiminen ajaa hänet siihen vaikeaan kriisiin, jonka tuloksena on sitten uudestisyntyminen, Jumalan näkeminen.

”Päävoiton” Sheppey oli koko elämänsä koettanut elää moraalista elämää – kuitenkin aivan tavallisena ihmisenä – ei minään merkittävänä pyhimyksenä. Hänen moraalinen vaistonsa oli kuin itsessään vuosien kuluessa herkistynyt niin, että ulkonaiset olosuhteet pakottavat uudella tavalla hänet ratkaisemaan suhteensa niihin. Ja siitä syntyy se kriisi, joka aina edeltää uudestisyntymistä.

Sheppeyn tarina ei ole poikkeus, vaan ilmaus yleisestä säännöstä, sillä ihmisessä on kehityttävä uusi, herkkä moraalinen luonto, ennen kuin hän voi edetä tiellä. Voisimme siis sanoa, että ihmisen on ollut koetettava elää täällä länsimailla Jeesuksen Vuorisaarnan käskyjen mukaan, on ollut koetettava niitä ymmärtää. – Eihän totuudenetsijä ennen tuota suurta kokemustaan osaa oikeastaan ymmärtää käskyjen vaikutusta. Sen vuoksi on ikään kuin mentävä vähän asioista edelle ja koetettava kokeneen ihmisen silmillä katsella niiden vaikutusta.

Katsoessaan siis taakseen kulkemaansa tietä ja pohtiessaan entistä elämäänsä ennen Pyhän Hengen kastetta, kulkijalle selviää, mikä merkitys ja tarkoitus oli ollut Vuorisaarnan käskyillä, joita hän oli koettanut noudattaa persoonallisuudessaan eläessään. Psykologisesti katsoen käskyjen merkitys oli ollut siinä, että juuri ne olivat lopulta hänet vieneet henkisen kriisin eteen. Häneen oli käskyjen seuraamisesta kasvanut uusi moraalinen tajunta, joka herkästi käskyjen valossa arvosteli kaikkea, minkä eteen hän elämässä joutui. Ja koska käytännöllinen elämä vääjäämättömästi johtaa ihmisen ristiriitaan Vuorisaarnan käskyjen kanssa, hän ei voi ajan mittaan välttää kriisiä, jos hän vakavasti pyrkii. Sillä kun hän lopulta on tullut vakuuttuneeksi Vuorisaarnan käskyjen oikeudenmukaisuudesta ja totuudesta, hän joutuu jonkin elämäntapahtuman eteen, joka ehdottomasti vaatii ratkaisua. Ulkonaisesti katsoen tavallisesti asialla voisi olla kaksi ratkaisua, jotka näyttävät moraalisesti yhtä oikeilta. Ajatelkaamme käytännöllistä esimerkkiä:

nuorukainen on tullut siihen ikään, että hänen pitäisi astua sotapalvelukseen. Yleinen mielipide, samoin kuin jokin ääni hänessä itsessäänkin vaatii, että jokaisen velvollisuus on palvella isänmaata, suorittaa asevelvollisuutensa ja tarpeen tullen ase kädessä suojella maata. Mutta toisaalta hänelle on selvinnyt Jeesuksen käsky, että on rakastettava viholliskansojenkin asukkaita, eikä suuttua heihin – puhumattakaan heidän tappamisesta. Ja hän muistaa käytännöllisenä esimerkkinä, mitä sanoi Jeesus, kun Pietari vetäisi miekan tupesta suojellakseen Mestariaan. – Tällainen nuorukainen joutuu vaikeaan henkiseen tutkisteluun itsensä kanssa. Hän ei tahdo tehdä väärin. Hän ei tahdo antaa oman persoonallisen tunteensa johtaa tässä valinnassa. Hän elää tiiviisti viikkokausia, kenties kuukausia tuossa henkisessä kyselemisessä. Hänen koko olemuksensa joutuu kestävään, voimakkaaseen mietiskelytilaan, niin että hän melkein unohtaa muut asiat. Hän ikään kuin hengessään huutaa: ”Ilmoita minulle tahtosi Taivaallinen Isä, sano, mitä minun pitää tehdä.”

Ja kun ihminen on näin sielussaan joutunut tällaisen voimakkaan kysymyksen eteen niin, että se täyttää kokonaan hänen olemuksensa, vastaus tulee, Jumala ilmaisee itsensä. — Ihminen tuntee tajunnassaan kohoavansa kuin ylöspäin, pois fyysisestä ruumiistaan. Hänen tajuntansa laajenee, tai voisi sanoa myös, että ikään kuin kanava aukenee ylöspäin ja hän tuntee olevansa yhtä sen ihmeellisen tajunnan kanssa, joka täyttää koko maailmankaikkeuden ja jota hän vaistomaisesti nimittää Jumalaksi. Ja siinä merkillisessä autuuden tilassa hän siten saa vastauksen kaikkiin kysymyksiinsä, hän saa ikään kuin Jumalan hengen kannalta katsella omia pieniä kysymyksiään ja vaikeuksiaan. Jumala ikään kuin sanoo hänelle: ”Ei sinun tarvitse surra ja murehtia. Ole rauhassa. Elämä on lakisiteinen, ja kaikki asiat tapahtuvat, niin kuin hyvä on. Ei sinun tarvitse huolehtia siitä, osaatko aina tehdä oikein. Kun aina teet, niin kuin ymmärrät minun tahtoni olevan, kun aina vain pyrit tulemaan minun tahtoni välikappaleeksi maan päällä, niin silloin kaikki on hyvin.”

(Mainittakoon, että ottamassani esimerkissä ko. nuori mies meni sotaväkeen ja palveli asevelvollisuutensa – saamatta sielulleen vahinkoa, niin kuin lyhyesti voisi sanoa.)

Uudestisyntymisessä ihminen ei ainakaan tavallisissa oloissa näe vielä Mestariaan eikä Jeesus Kristusta – Paavalin kokemus oli kyllä jossain suhteessa erikoinen. Kokemuksen yksityiskohdat saattavat jossain määrin vaihdella – jotkut voivat esimerkiksi nähdä voimakkaan valoilmion, jotkut tuntee jonkun olennon läsnäoloa, jopa puolittain nähdäkin. Mutta sisin ja olennaisin puoli tuossa kokemuksessa on ilmeisesti, niin kuin P. E. kirjoittaa v. 1932 eräässä Ruusu-Risti-aikakauskirjan artikkelissa ”Kirje opetuslapsitoverille”: ”Yksinkertaisinta onkin ajatella, että ihminen uudestisyntyessään tulee tietoiseksi siitä, että maailmankaikkeuden kaikkiallinen, näkymätön alkuvoima on läsnä hänenkin sisässään.”

Pitkiä aikoja ei kestä hänen elämänsä tuossa autuaallisessa kokemuksessa, sillä hänen persoonallisuutensa on vielä kuitenkin elävä. Sen jokapäiväiset harrastukset, tavalliset huolet alkavat taas vaatia osansa. Tuo ensimmäinen Jumalan kokeminen oli ollut vain kuin armoa ylhäältä. Nyt hänen tehtävänsä on saada tuo autuus ainaiseksi omaisuudekseen. Hänen on joka päivä opittava uudelleen vetoamaan Jumalaan, joka päivä opittava jättämään syrjään arkiset asiat, joka päivä kuolemaan pois persoonallisuudestaan. Ja vain sikäli kuin hän pystyy itsensä kieltämään, vain sikäli hänen yhteytensä Jumalan kanssa pysyy elävänä. Tuo ensimmäinen kokemus oli vain kuin lupaus siitä, miten tulee joskus olemaan, miten pitäisi olla. – Eikä suinkaan ole aina sanottu, että tuo yhteys pysyy rikku-mattomana Jumalan kanssa. Ilmeisesti tätä tarkoittaen on Jeesuskin kertonut vertauksen kylväjästä: ”Katso, kylväjä läksi kylvämään. Ja hänen kylväessään muutamat siemenet putosivat tielle, ja linnut tulivat ja söivät ne. Toiset putosivat kallioperälle, jossa niillä ei ollut paljon maata, ja ne nousivat kohta oraalle, kun niillä ei ollut syvää maata. Mutta auringon noustua ne poudittuivat, ja kun niillä ei ollut juurta, ne kuivettuivat. Toiset putosivat orjantappuroihin,

ja orjantappurat nousivat ja tukahduttivat ne. Ja toiset putosivat hyvään maahan ja antoivat sadon, mitkä sata, mitkä kuusikymmentä, mitkä kolmekymmentä jyvää.” Ja hän itse selvittää vertauksen opetuslapsille: ”Kuulkaa te siis vertaus kylväjästä: milloin joku kuulee valtakunnan sanan, eikä ymmärrä, niin paholainen tulee ja tempaa pois sen, mikä on kylvetty hänen sydämeensä. Tämä on se, joka kylvettiin tielle. Mikä kallioperälle kylvettiin, on se, joka kuulee sanan ja heti ottaa sen ilolla vastaan, mutta hänellä ei ole itsessään juurta, vaan hän kestää ainoastaan jonkin aikaa, ja kun tulee ahdistus tai vaino sanan tähden, hän loukkaantuu heti. Mikä taas orjantappuroihin kylvettiin, on se, joka kuulee sanan, ja tämän maailman huoli ja rikkauden petos tukehduvat sanan, ja hän jää hedelmättömäksi. Ja mikä hyvään maahan kylvettiin, on se, joka kuulee sanan, ymmärtää sen ja myös tuottaa hedelmän ja tekee, mikä sata jyvää, mikä kuusikymmentä, mikä kolmekymmentä.”

Tavallisestihan on totuttu ajattelemaan, että tämä vertaus tarkoittaa vain yleensä ”sanan” kuulemista esimerkiksi kirkossa, mutta huomatkamme, että Jeesus sanoo Valtakunnan sanan. On selvästi kysymyksessä sellainen ihminen, jonka Jumala on jo kutsunut, jolle hän on jo näyttänyt valtakuntansa ja joka on siis uudestisyntynyt ihminen. – Ei siis suinkaan merkitse, jos on kutsuttu ja käynyt lävitse uudestisyntymisen, saanut kristityn ensimmäisen sinetin, että sillä on tullut pysyväisesti Jumalan Valtakunnan jäseneksi. ”Monet ovat kutsutut, mutta harvat valitut.” Vain harvat kutsutuistakin jaksavat ja osaavat kulkea sitä ohdakkeista itsensäkieltämisen polkua, joka vie Golgatalle ja jonka päässä vasta kajastaa Taivasten Valtakunnan pysyvä kansalaisuus.

Vuosien kuluessa uudestisyntynyt ihminen oppii yhä enemmän ymmärtämään kokemustaan ja uutta elämäänsä, sillä Pyhä Henki, jonka hän on saanut kokemuksessaan, sisäisen inspiraation henkenä neuvoo ja opettaa häntä. Hän on saanut mietiskelyn lahjan, niin kuin voitaisiin sanoa. – Nyt hän ymmärtää paremmin omaakin elämäänsä. Ennen tuota kokemusta kaikki oli ollut oikeastaan

vain kuin valmistusta tuohon uuteen elämään. Se oli ollut valmistavaa tietä, jonka aikana hän oli koettanut elää moraalista elämää, joskin persoonallisuudessaan. Kun hän sitten oli osannut kaivata Jumalaa ja hänen tahtonsa tapahtumista ennen omaa persoonallista tahtoaan, oli tahtonut vain sitä, minkä hän oli pitänyt oikeana ja sitä kiinteästi mietiskellyt, oli tämä vienyt hänet henkiseen kriisiin, jonka jälkeen Jumala oli ilmaissut itsensä hänelle. Ja hän huomaa nyt tulleen elämänsä uudelle taipaleelle: puhdistuksen tien alkuun. Ja nyt hän käsittää selvästi, että vasta kun tämä puhdistuksen tie on kuljettu loppuun, hän tulee kohtaamaan elävänä olentona Mestarinsa, joka on ohjaava häntä opetuslapsen tiellä ja joka on opettava hänelle Jumalan hengen salaisuuksia, näyttävä näkymättömät maailmat, elämän ja kuoleman.

Uudestisyntynyt ihminen on puhdistuksen tien alussa. Sillä tiellä on hänen elämänsä jokahetkisenä oppaana Jeesuksen Vuorisaarna, sen viisi käskyä. Uudestisyntyneen ihmisen asia ei ole vielä lähteä havittelemaan näkymättömien asioiden tietämistä. Ei hänen pidä vielä kuvitella, että hän voisi nyt tietää jotakin yliaistillisista asioista sanan varsinaisessa mielessä. Hänen elämänsä on yksinkertaisesti siinä, että hän puhdistaa sydämensä, ajatuksensa ja tunteensa kaikesta pahasta sen mystisen Kristuksen, sen Jumalan avulla, jonka ääni hänessä kuuluu. – Kääntäen voimme sanoa asian niin, että Kristuksen, joka on syntynyt hänen persoonallisuutensa talliin ja joka on vielä pieni lapsi Taivasten valtakunnassa, on kasvettava täyteen miehuuden mittaan. Sillä se on vielä alttiina monenlaisille harhautumisille.

Voi sanoa, että ainoa pelastus uudestisyntyneelle ihmiselle joutumasta harhateille on siinä, että hän ottaa jokahetkiseksi oppaakseen Vuorisaarnan käskyt. Kuka tahansa meidän aikanamme ver-raten helposti voi ymmärtää ja hyväksyä käskyistä ensimmäisen, toisen, kolmannen ja viidennen, siis ”Älä suutu”, ”Älä ole epäpuhdas ajatuksissasikaan”, ”Ole aina rehellinen ja totuudenmukainen” sekä ”Rakasta kaikkia ihmisiä.” Jokseenkin samassa muodossa saatettiin,

samoja asioita opettaa toisissa uskonnoissa ennen Kristusta. Yhtä helppo ei ole neljäs käsky: ”Älä ole paha vastaan”, vaikka on sanottu, että se on Kristuksen opin kulmakivi, jota ilman koko oppi hajoaa. Missä on se hurskas ihminen kirkonkaan piirissä, joka tahtoi luopua oikeuden vaatimuksesta ja pahan rankaisemisesta. Jumalakin on kautta vuosisatojen aina käsitetty paitsi rakkauden Isäksi myös oikeuden ja koston Jumalaksi. Mutta Kristuksen opin henki on selvästi toinen, sillä Hän opetti, ettei pidä vastustaa paha. Esimerkiksi Getsemane-kohtauksessa tämä tuli selvästi esille. Asia selvittää vielä enemmän eräs hänen vertauksensa: Kylväjä kylvi siemenen peltoon. Mutta yöllä tuli saatana ja kylvi rikkaruohon siemeniä samaan peltoon. Kun siten vilja alkoi käydä oraalle, tulivat rikkaruohotkin esille ja palvelijat menivät ilmoittamaan isännälle, että pellossa oli paljon rikkaruohoja ja ne pitäisi kitkeä pois. Mutta isäntä vastasi: antakaa rikkaruohojen kasvaa viljankorjuuseen asti. Korjataan sitten samalla kertaa sekä vilja että rikkaruohot ja erotetaan rikkaruohot ja heitetään tuleen. Jos te nyt menisitte viljapeltoa kitkemään, tallaisitte vain viljan ja vahingoittaisitte sitäkin. Jeesus tahtoo tällä selventää, kuinka karman koulussa paha tulee itsestään pois kitkettyä. – Tämä käsky siis tähtää ennen kaikkea siihen, ettei tule liiaksi kiinnittää huomiota itsessään olevaan pahaan. Karma kyllä pitää huolen pahan poistamisesta. On vain pidettävä huoli siitä, että hengen elämän vilja pääsee kasvamaan. On vain koetettava kasvaa hyvydessä, puhtaudessa, totuudessa, rakkaudessa. On otettava ohjeeksi Jumalan kasvatusmenetelmät: Hänhän antaa aurinkonsa paistaa niin hyvälle kuin pahoillekin. – Sekään, paha, joka ilmenee karmana, ei ole enää siinä määrin kuin ennen esteenä henkiselle kehitykselle. Kun ihminen on uudestisyntynyt, kun hän elää Jumalassa, hän tuntee jaksavansa kantaa ristiään toisella tavalla kuin ennen. Karma ei estä häntä elämästä onnessa ja autuudessa keskellä kärsimyksiään – sillä hänen ristiinsä puhkeavat ruusut, jumalallisen elämän, autuuden ihmeelliset kukat.

Uudestisyntynyt ihminen tulee uuteen asenteeseen käskyihin nähden. Ennen ne olivat vain kuin vipu, keino, joka vei hänet henkiseen kriisiin, mutta nyt ne tulevat selvästi uuden elämän mittapuiksi, joiden mukaan hänen on aina koetettava elää. Ne eivät ole enää ulkopuolisia niin kuin siihen asti. Hänhän oli ennen tuota kokemustaan ollut moraalinen, kunnan ihminen ja parhaansa mukaan elänyt siveellistä elämää, mutta nuo käskyt olivat kuin jollain tavalla ulkopuolella häntä. Vasta nyt kun hän on uudestisyntynyt Pyhästä Hengestä, Jumalasta, Vuorisaarnan käskyt ovat tulleet hänen sisäänsä. On kuin juuri niiden kautta ja niissä ilmenisi hänen sisässään oleva Jumala. Sitten, vasta tuon kokemuksen tehnyt ihminen selvästi ja järkkymättömästi tajuaa, että hänen on elettävä Vuorisaarnan käskyjen mukaan, puhdistettava itsensä niiden ohjaamana: hän ei saa suuttua, koska Jumalakaan ei koskaan suutu ja Jumala ei saata ilmetä suuttuneessa ihmisessä, hänen on tultava puhtaaksi, koska hänen sisässään oleva Jumala voi ilmetä vain täydellisessä puhtaudessa, hänen on tultava täysin rehelliseksi ja totuudenmukaiseksi, koska Jumala ilmenee vääristymättömänä vain täysin rehellisessä ja totuudenmukaisemmassa mielessä, hän ei saa vastustaa mitään pahaa, koska Jumalan henki on siinä, että hän henkisenä aurinkona katselee samalla rakkaudella ns. hyviä kuin ns. pahojakin ja hänen on opittava rakastamaan kaikkia ihmisiä sillä puolueettomalla rakkaudella, joka puhtaimmin ilmeni Jeesus Kristuksessa.

Siinä on uudestisyntyneen ihmisen tie, päätä huimaava, silmiä häikäisevä. Sitä tietä on hänen kuljettava, jos hän tahtoo olla uskollinen kutsumukselleen. Hänen on aina ymmärrettävä, että päämäärä on pidettävä kirkkaana, muuten hän ei osaa kulkea oikein.

P. E. kertoo kirjassaan ”Kristuksen tutkimaton rikkaus”, kuinka Jumala, Kosminen Kristus, erikoisesti määrättyinä ikäkausina on ihmistä lähellä: lapsuudessa, nuoruuden alkaessa, miehuuden alkaessa ja vanhuuden tullen. Kristus saattaisi syntyä jo lapsessa, jos vanhemmat ja kasvattajat osaisivat vaalia sitä niin, että se voisi

koko ajan katsoa sen sisässä olevaan enkeliin. Tunne-elämän herätessä nuorukaisessa ja neitiosessa Kristus taas ikään kuin ojentaa kätensä ja sanoo: ”Älä heittäydy tunnehekumaan, halujen ja epäpuhteitten ajatusten heiteltäväksi, vaan pysy puhtaana, niin minä otan sinuun asuntooni.” Miehuuden ikään saapuneille, joilla on edessä elämänuran valinta, tulevaisuuden suunnittelu, kodin perustaminen, Kristus sanoo: ”Tee päätös tulla totuuden ritariksi maailmassa, niin kuin itsekkin sydämässäsi tunnet velvollisuudekseksi. Heitä pois omat persoonalliset pyyteesi ja toiveesi hyvistä tuloista ja kunnioitetusta asemasta yhteiskunnassa. Päätä ainoastaan olla hyvä ihminen, Valtakunnan ritari, niin minä tulen sinun temppelisi kuninkaaksi ja annan sinulle autuuteni ja voimani.” Ellei ihminen vielä miehuudessaankaan ole osannut kuunnella Kristuksen ääntä, vielä vanhuudessa Hän tekee viimeisen yrityksen: ”Olet nähnyt, että tämä ulkonainen elämä on ollut vain tuskaa ja vaivaa, mutta sisässäsi olet aina tuntenut, että on olemassa toinenkin valtakunta kuin tämä näkyväinen itsekäs maailma. Miksi et siis luopuisi kaikesta katkeruudesta ja kiittäisi elämää saamastasi viisaudesta ja vanhuuden rauhasta ja itsesi unohtaen, nöyränä astuisi Taivasten Valtakunnan riemuun ja iloon.” – Verraten harva ihminen kuuntelee Kristuksen ääntä: lapsensa puhkeavat kukkaan varman karmen siemenet ja hän tulee kuunnelleeksi pahankin ääntä itsessään, ja ennen kaikkea: vanhemmat eivät ymmärrä asioita; missä on se nuorukainen, joka täysin puhtaana ajatuksissa, sanoissa ja teoissa läpäisee nuoruuden kuohuvat ajat; missä on se mies ja nainen, joka ns. tulevaisuutensa uhraa Jumalan Valtakunnan tähden; missä ovat ne vanhukset, jotka eivät tuntisi katkeruutta, kun elämä ei antanutkaan heille sitä, mitä he siltä pyysivät – kun heidän kykynsä ja voimansa nauttia elämästä on mennyt. – Jumala on meitä lähellä erikoisesti noina ajankohtina, mutta on läsnä vähemmässä määrin aina. Sitä varten me olemme tähän maailmaan tulleet, että meissä syntyisi Kristus, että näkisimme Jumalan. Siten Kristuksen kannalta elämämme on kulunut verraten turhaan, jos hän ei ole

saanut meissä sijaa. Turha on ollut lapsuus, turha nuoruus, miehuus ja vanhuus, turha koko elämämme. Sen vuoksi kuolema tulee ja hävittää kelvottoman astian. Ja elämä rakentaa uuden muodon, antaa meille uuden tilaisuuden, me synnymme jälleen taas siinä tarkoituksessa, että ratkaisisimme elämän salaisuuden, jonka ensimmäinen vaihe on siinä, että käymme lävitse uudestisyntymisen salaperäisen mysteerion.

Kristikunnan piirissä monet ovat tehneet tuon kokemuksen ja jääneet paikoilleen. Miksi? Ei yksinomaan siksi, ettei ole ollut opettajia, joilta he olisivat saaneet oikeata opastusta, mutta myös sen takia, että tuo kokemus on niin voimakas, niin täyteläinen, niin ehdoton. Ihminen joutuu kuin väkevään autuuden virtaan, joka kuohuu hänessä ja hänen ympärillään. Ellei hän ole tuohon kokemukseen etukäteen kyllin hyvin älyllisesti ja sielussaan valmistunut, ellei hän tiedä mistä on kysymys, hänen persoonallisuutensa voi mennä jollakin tavalla rikki ja hän saattaa meidän silmissämme näyttää vähän hupsulta ja hassahtaneelta – suureksi osaksi muuten siksi, että hän tahtoo kaikille puhua kokemuksistaan. – Siten ihmisen, joka odottaa tuota kokemusta, on rakennettava persoonallisuudestaan graal-malja, johon uuden elämän virta voi laskeutua ja pysyä siinä, tulvimatta yli reunojen. Ja sen hän rakentaa oikean maailmankatsomuksen avulla. Teosofinen, ruusuristiläinen maailmankatsomus on siis tärkeä *ennen kaikkea* sen vuoksi, että käytyään lävitse tuon ensimmäisen suuren henkisen kokemuksen, ihminen tietää, ettei hän ole saavuttanut mitään lopullista päämäärää, vaan että hän on vasta alussa, hän on vasta pieni lapsi Taivasten Valtakunnassa.

Niin hyvä kuin oikea maailmankatsomus onkin, pääasia on itse elämä. Niin kuin Ruusu Ristissä on aina painotettu: on otettava Jeesus Kristus ja Hänen Vuorisaarnansa elämänoppaiksi.

Ruusu-Ristin ja niin kuin uskon Jeesus Kristuksen ja Uuden Testamentin sanoma kaikille uudestisyntymättömille siis on: muodostakaa Vuorisaarnan käskyistä itsellenne selvä kuva, koettakaa saada selville, mitä niillä tarkoitetaan ja koettakaa sitten käytännössä

seurata niitä, niin siten valmistatte uudestisyntymistänne, heräämistänne Jumalan valtakuntaan. Ja uudestisyntymisen kokeneille kuuluu ohje: puhdistakaa sydämenne ja järkenne Vuorisaarnan käskyjen mukaan, jotka samalla ovat teidän sisässänne olevan Jumalan käskyt, niin puhtaiksi, että voitte katsella silmästä silmään Jumalaa, Jeesus Kristusta, Mestaria. Sillä kirjoitettu on: ”Autuaita puhdassydämit, sillä he saavat nähdä Jumalan.”

Esitelmä Ruusu-Ristin kesäkursseilla 1945